

naše najmladšie národné plemeno uznané svetovou kynologickou federáciou FCI

Návrh na uznanie slovenského hrubosrstého stavača bol predložený na rokovanie valného zhromaždenia FCI 6. a 7. júna 1983 v Madride a ešte v prvý deň tohto podujatia o 18.05 európskeho času bol uznaný a schválený i jeho štandard. (č.320). Aj napriek prílastku, ktorým sa toto plemeno hrdí - "národné", sa od obdobia jeho uznania nestalo na Slovensku príliš známym. Veľa Slovákov ani netuší, že to, na čo môžeme byť hrdí, nájdeme aj v tak ušľachtilej skupine psov ako sú stavače.

Slovenský hrubosrstý stavač právom patrí medzi klenoty našej kynológie. Na rozdiel od slovenského kopova a čuvača, to nie je naše autonómne plemeno, ale je výsledkom medzipliemenného kríženia a snahy našich chovateľov vyšľachtiť plemeno, ktoré by spĺňalo ich kritéria vo výkonnosti a správnej povahе. Slovenský hrubosrstý stavač je pes stredne veľkej kostry, ušľachtilých tvarov a krásneho sivastého zafarbenia s tvrdšou, hustou a priliehajúcou srstou. Plemeno vzniklo medzipliemenným krížením weimarského a hrubosrstých stavačov. Pôvodne bolo plemeno šľachtené pre potreby slovenského poľovníka, avšak aj vďaka svojej srdečnej povahе a dobrému charakteru je považovaný za veľmi adaptabilného psa. Je ľahko cvičiteľný, povahu má vyrovnanú bez prejavov plachosti, bojazlivosti a agresivity. Vynikajúco vychádza s deťmi a dnes je považovaný za ideálneho

spoločníka do rodiny, ale i pre poľovníka. Je využívaný v poľovníctve, v služobnej kynológií, v športovej kynológií, aj ako spoločenský pes. Na Slovensku nie je počet jedincov slovenského hrubosrstého stavača veľmi rozsiahly a aj preto je považovaný za veľmi prestížneho a vzácneho psa.

Pôvod a história

Začiatky šľachtenia slovenského hrubosrstého stavača siahajú až do štyridsiatich a päťdesiatich rokov minulého storočia, kedy sa vo vrhoch českých fúzačov objavili strieborno-sivé šteňatá a pán Koloman Slimák mal zámer ich využiť na vybudovanie populácie hrubosrstého weimarského stavača. V tej dobe bola v Československu, najme na Slovensku, pomerne veľká populácia tohto variantu osrstenia. Zástupcovia klubu chovateľov weimarských stavačov z Nemecka však konštatovali, že takýto typ osrstenia u weimara nepoznajú a neskôr oficiálne uviedli, že existujú iba dve formy osrstenia, krátkosrsté a dlhosrsté. Hrubosrstý variant nepoznajú a ani nehodlajú uznáť. V tej dobe však už na Slovensku bolo veľa jedincov tejto hrubosrstej formy, ktorí sa presadzovali svojimi vynikajúcimi výkonomi v poľovnej kynológií. Vtedy sa Koloman Slimák rozhodol použiť existujúcu populáciu hrubosrstých psov na vyšľachtenie nového plemena. V procese

šľachtenia sa okrem weimarského stavača a českého fúzača využili viaceré hrubosrsté plemená stavačov, ako nemecký drôtosrstý stavač, pudel pointer alebo v nedávnej minulosti aj korthalsov grifón. Pri šľachtení slovenského hrubosrstého stavača bolo cieľom vytvoriť plemeno vhodné pre spoločné poľovačky na drobnú zver, stavača poslušného s vrodeným kratším hľadaním, zároveň stavača vynikajúceho v prinášaní, v práci na stope, vo vode a ostrosti na škodnú zver. Stavača, ktorý bude mať veľa z týchto vlastností vrodených a bude vyžadovať čo najmenší výcvik. To bol zámer už pri jeho šľachtení ako weimarského hrubosrstého stavača. Weimarský stavač je výborný stopár, výborne pracuje na vode a je rodený prinášač, má vlastnosti ideálneho psa na spoločné poľovačky. Ak sa k tomuto pridal hrubosrsté osrstenie, ktoré zvyšuje jeho odolnosť a povahové vlastnosti iných spomínaných plemien, mali sme pre našich poľovníkov ideálneho psa.

Chovateľské potreby

Ivanka pri Dunaji, Nám. padlých hrdinov 4
Bratislava, Mierová 83
Senec, Nám. 1. mája, 25

Výcvik psov všetkých plemien

Ivanka pri Dunaji

Hotel pre psov
pre stredné a veľké
plémenná psov

Súčasná doba

Od vzniku a uznania slovenského hrubosrstého stavača ubehlo už mnoho rokov, doba, podmienky a prostredie sa mení. V revíroch ubudlo drobnej zveri a úplné využitie stavačov v poľovníctve postupne stráca opodstatnenie, aspoň tak to tvrdia mnohí ľudia aj odborníci. Na tomto tvrdení je určite mnoho pravdy, ale situácia ešte nie je úplne stratená a stále existuje mnoho možností a príležitostí pre jeho uplatnenie v poľovníctve i medzi nepoľovníkmi. Ako aj u iných stavačov, môže byť jeho uplatnenie spoločenské i športové. Veľa stálych aj začínajúcich kynológov inklinuje k čoraz viac populárny, v podstate športovým súťažiam typu "field trial". Jedná sa o súťaž, ktorá sa týka lovú a spolupráce psa s vodičom, ale na tejto súťaži môže štartovať aj nepoľovník. Podmienky má každý rovnaké, reálny výstrel sa nahradza poplašnou pištoľou a stavač má možnosť ukázať svoje vlohy pre prácu v poli, hľadanie a vystavovanie. Súťaž vyzerá na prvý pohľad jednoducho, ale pre človeka bez skúseností až taká jednoduchá nie je. Má svoje postupy, pravidlá, spôsob hodnotenia a čo je najdôležitejšie - je to súťaž, kde sa naviac ukážu vrodené vlastnosti jedinca, k tomu je ešte treba vedieť psa na túto súťaž pripraviť. V konečnom dôsledku je to ale súťaž s veľmi športovým duchom, každý súťažný deň sa štartuje nanovo a pes ktorý neuspel jeden deň sa druhý deň môže stať víťazom. Je pri tom veľa zábavy aj adrenalínu a súťaže sa organizujú pravidelne u nás a aj v celej Európe, samozrejme všetky so zadávaním pracovných titulov. Možnosti využitia slovenského hrubosrstého stavača prináša doba stále viac, v minulosti patril jeden jedinec k najlepším psom na vyhľadávanie narkotík, iných predstaviteľov je možné použiť ako vodiacich alebo terapeutických psov. Netreba však zabúdať, že pôvod tohto plemena je poľovnícky, je to v prvom rade stavač a v minulosti ale aj v súčasnosti sa stalo, že nie tradícia slovenského poľovníctva priviedie poľovníka ku psovi, ale slovenský hrubosrstý stavač priviedie

nového človeka k tradičnému poľovníctvu.

jedná o národné dedičstvo a o niečo, čo môže spraviť obrovskú reklamu celej slovenskej kynológie a Slovensku ako takému.

Za roky existencie prešiel chov "slováka", ako slovenského hrubosrstého stavača familiárne nazývame, obdobiami rozvoja, ale bohužiaľ aj stagnácie. Množstvo vyezených jedincov do zahraničia neprospelo chovateľskej základni na Slovensku. Sporné medziludské vzťahy a rozbroje medzi jednotlivými chovateľmi a priaznivcami v minulosti tiež nepomohli napredovaniu slovenskému hrubosrstému stavačovi tak ako by si toto plemeno zaslúžilo. V súčasnosti sa však situácia upokojila, postupne pribúda priaznivcov aj majiteľov a populácia slovenského hrubosrstého stavača sa rozrástá. Za rok 2015 bolo zapísaných 13 vrhov z toho 82 šteniat čo je najväčšie číslo od roku 1983 odkedy bolo plemeno uznané, v tomto roku sú čísla podobné a možno aj pre výšia predchádzajúci rekordný rok. Za tieto výsledky patrí vďaka v prvom rade chovateľom, ktorí sa rozhodli pracovať s týmto plemenom ale aj ľuďom z Klubu chovateľov slovenských hrubosrstých stavačov, ktorí intenzívne pracujú na propagácii plemena a organizovaní akcií. V neposlednom rade treba vysloviť vďaku aj ľuďom z "postrannej čiary", ktorí súčasne všetci vlastnia slováka, dokonca ani žiadneho stavača, ale majú chuť podporiť národné plemeno, alebo ľuďom ktorí sa plemenom zaobrajú. Pochopili, že sa

A čo ďalej...?

Potenciál tohto plemena je obrovský a jeho využitie všeestranné. Môžeme len podčakovať ľuďom ako Koloman Slimák, František Siget, Jozef Jursa a ďalším za to, že v minulosti vytvorili, alebo výrazne prispeli k tomu aby Slovensko malo vlastného stavača. Teraz je však všetko v rukách nás ľudí, ktorí máme radi kynológiu, ktorí čítame tento špeciál a ktorí by sme mohli byť budúcimi majiteľmi slovenského hrubosrstého stavača a ktorí môžeme aj prispiť k správnej veci a pomôcť tým ešte vylepšiť a zväčsiť chov SHS na Slovensku. Som si istý, že každému to slovenský hrubosrstý stavač "vráti".

**Prajem prijemné čítanie tohto špeciálu.
Peter Bíly**

Pracovný štandard Slovenského hrubosrstého stavača definuje charakteristické vlastnosti tohto plemena pri využití v poľovníckej praxi s prihliadnutím na morfológickú stavbu plemena a jeho vrodené pracovné vlastnosti.

Charakteristika plemena:

Slovenský hrubosrstý stavač patrí do skupiny kontinentálnych hrubosrstých stavačov.

Je vhodný na všestrannú prácu, pracuje výborne v lese, na vode i na poli. Je vhodný k lovu drobnej zveri i k dohľadávke srnečej zveri. Používa sa k práci pred výstrelem ale i k práci po výstrele. Je priateľský k ľudom ale dostatočne ostrý na škodnú zver.

Pracovný štýl:

Slovenský hrubosrstý stavač prehľadáva terén razantným a priestranným cvalom. V obtiažnom teréne sa toleruje i pomalší pohyb hlavne pri overovaní prítomnosti zveri. Systém prehľadávania terénu zodpovedá vegetácii a konfigurácii terénu.. Overovanie stôp, ak je krátke a oprávnené sa toleruje. Slovenský hrubosrstý stavač je plemeno určené k všeestrannej práci a preto je jeho záujem o stopu zveri resp. jej overenie požadovanou vlastnosťou. V teréne sa pohybuje ľahko, pričom z neho vyžaruje chut' vyhľadať zver. Hlava je pri hľadaní nesená v úrovni resp. mierne nad úrovňou chrbta. Nesenie hlavy však nie je nemenné, naopak pes musí reagovať na rôzne pachy tak, aby dôkladne prehľadal terén a neprechádzal zver ktorá sa tam nachádza.

Vystavovanie:

Vystavovanie psa je pevné. Pes vystavuje v stoji, je pri ňom nehybný a nos smeruje ku zveri. Niekedy pes pri náhlom narazení na pach zveri zastaví náhle z plného behu. Typickejšie pre SHS je však spomalenie pri navetrení zveri, overenie si pachu s vy-

sokým nosom, postúpenie proti smeru šíriaceho sa pachu a po spoľahlivom overení si pachu vystavenie v typickej polohe t.j. v stoji s mierne pokrčenými končatinami natiahnutým krkom a hlavou s nosom v smere zveri.

Postupovanie:

Ak sa zver vzdaľuje, pes postupuje samostatne za jej pachom. Postupovanie musí byť štýlové, razantné, nie však príliš rýchle a pes nesmie pri ňom vyraziť zver samostatne. Postupovanie na povel musí byť spontánne, dávajúce istotu, pes si udržuje kontakt so zverou až do povelu na jej vyrazenie resp. vyrazenie zveri vodičom. Odmietnutie postupovať za zverou je hrubá chyba.

Nemôžeme však od psa vyžadovať postupovanie ak vystavil zver nakrátko, resp. je v jeho bezprostrednej blízkosti, čo mu znemožňuje postupovať ďalej

Prinášanie:

Slovenský hrubosrstý stavač je pes určený pre prácu pred i po výstrele. Dohľadávanie a prinášanie drobnej a škodlivej zveri je preto prehno vrodené. Prinášanie zveri zo zeme i z vody musí byť spontánne, radostné a rýchle. Zver musí prinášať v plnej papuli s pevným úchopom.

Vypracoval Ing. Jozef Jursa, Csc. v spo-lupráci s klubom chovateľov slovenských hrubosrstých stavačov.

SLOVENSKÝ HRUBOSRSTÝ STAVAČ

Malý Lapáš 15.9.2016

Po veľmi dlhej dobe sa podarilo zorganizovať samostatnú špeciálnu výstavu slovenských hrubosrstých stavačov. Podujal sa na to klub chovateľov slovenských hrubosrstých stavačov, ktorý chcel povýšiť túto akciu na sviatok nášho národného plemena. Zámerom bolo urobiť výstavu, kde sa zúčastní čo najviac jedincov ktorí sa odprezentujú v peknom prostredí a zabojujú o titul "víťaz špeciálnej výstavy" a ďalšie. Vďaka dobrým vzťahom Juraja Štaudingera s rodinou Tóthovcov sme akciu zorganizovali na kynologickom ranči Nový dvor v Malom Lapáši. Za poskytnutie nádherného miesta sa chceme majiteľom podakovať, atmosféra aj prostredie boli vynikajúce. Na výstavu sa prihlásilo 26 jedincov v rôznych vekových kategóriách, od malého šteňa v doraste až po kategóriu veterána. Generálnym partnerom celej akcie bola spoločnosť Pharmacopola zas-

tupujúca taliansku značku krmív Farmina. Špeciálnu výstavu celú posudzoval Jozef Jursa. Ak začneme od mladších kategórií, víťazom špeciálnej výstavy mladých v kategórii pes sa stal **DARVIN ACTA NON VERBA (CAJC)**, v sukách tento titul dos-tala pekná a šikovná sučka **DANIBULL ASILLYA SILVERTINA (CAJC)**, ktorá sa zároveň stala celkovou víťazkou mladých. V triede strednej medzi psami dominovali **CANON ACTA NON VERBA (CAC)** a **CAPTAIN ACTA NON VERBA (R.CAC)**. V triede

otvorennej dosiahli najväčšie úspechy **D.J. ACTA NON VERBA (CAC)** a **OBAMA Z MILHOVSTOVSKÝCH POLÍ (R.CAC)**.

V triede otvorenej medzi sučkami získali tituly **ONDAVA Z MILHOSTOVSKÝCH POLÍ (CAC)** a **DAFNE ACTA NON VERBA (R.CAC)**. V pracovnej triede medzi psami získal titul **AGAR DOCHEL (CAC)** a medzi sukami pekná, krásne sa prezentujúca **SOFIA Z MILHOSTOVSKÝCH POLÍ (CAC)**. Triedu šampiónov ovládla **KRÁSKA DRU-WYD (CAC)** a v posudzovanej triede veteránov získal titul **BROK Z KÚTSKEJ**. Atmosféra na ranči bola veľmi priateľská a pohľad na veľké množstvo sivých a fúzatých psov vyčaroval ľuďom úsmev na tvári, veľa ľudí malo možnosť podiskutovať a vidieť slovenského hrubosrstého stavača v plnej paráde. Od začiatku sa tvorili skupinky jednotlivých známych a veľa ľudí sa na výstave stretlo po dlhej dobe, ale keď prišlo na zaslúžený potlesk pre jednotlivých víťazov tried, tlieskali všetci rovnako, čo nás naozaj teší. Okrem všetkých zúčastnených majiteľov a priaznivcov slovenského hrubosrstého stavača, patrili medzi ctených hostí aj syn Kolomana Slimáka Ľubomír Slimák a Do-

cent Radovan Kasarda z katedry genetiky na SPU. Do záverečného kruhu nastúpili víťazi jednotlivých tried a rozhodca mohol vyberať celkových víťazov. Titul junior BOB a získala sučka **DANIBULL ASILLYA SILVERTINA** majiteľa Daniela Hrežíka, celkové druhé miesto BOS získal pes **D.J. ACTA NON VERBA**, ktorého predvádzal jeho majiteľ Michal Puk z Komjatic. Na jlepším veteránom (best Veteran) sa stal

legendárny **BROK Z KÚTSKEJ** patriaci Dušanovi Podmajerskému zo Senice. Zaslúženým a celkovým víťazom celej výstavy s titulom "výťaz špeciálnej výstavy" BIS sa stala veľmi pekná suka **ONDAVA Z MILHOVSTOVSKÝCH POLÍ** manželov Kriekovcov z Točnice.

Tento ročník sa medzi sebou popasovalo celkovo 25 nastúpených jedincov a víťazovi ako aj všetkým zúčastneným, ktorí prihlásili svojho psa chceme pohratulovať a podakovať, že prispeli svojou

účasťou a prišli predviest svojho miláčika na toto výnimočné podujatie. Dúfame že nasledujúce ročníky budú stále bohatšie účasťou a že sa z tejto výstavy stane tradičná a vážna akcia nášho národného

plemena. Všetkých čitateľov a priaznivcov srdečne pozývame na budúci ročník 2017.

S úctou výbor KCHSHS

FOTO: Poovníctvo a rybárstvo

DANIBULL ASILLYA SILVERTINA výťaz špeciálnej výstavy
mladých CAJC, J.BOB

D.J. ACTA NON VERBA, CAC, BOS, celkové druhé miesto

ONDAVA Z MILHOVSTOVSKÝCH POLÍ, CAC, BOB, výťaz špeciálnej výstavy

BROK Z KÚTSKEJ, Najkrajší veterán

SOFIA Z MILHOVSTOVSKÝCH POLÍ , CAC

DARWIN ACTA NON VERBA, výťaz špeciálnej výstavy mladých, CAJC

